

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030

Verkkoaivoriihen II vaiheen I raportti 31.8.2017

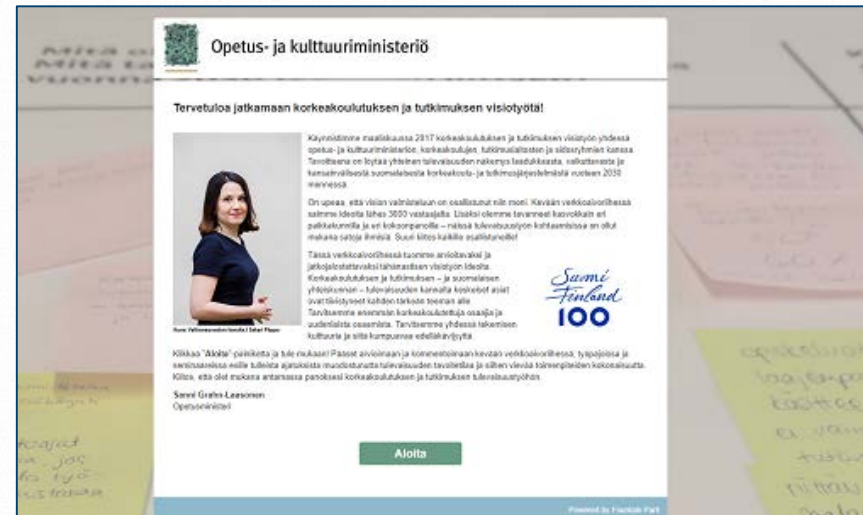
Fountain Park Oy
Hanna Heinonen
Janne Jauhiainen
Tuomo Lähdeniemi
Kalle Mäkinen
Petri Nuppunen



Laaja osallistuminen - miksi verkkoaiivoriihi?

Visiotyö jatkuu verkossa ja työpajoissa

- ★ Visiotyössä jalostetut osavisiot kommentoitaviksi ja jatkojalostettaviksi verkkoaiivoriiehen
- ★ Aivoriihi alustavasti auki 21.7.-ainakin 25.8.2017 saakka, mahdollisuus jatkaa aukioloa.
- ★ Verkkoaiivoriiehen tulokset käsitellään Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -visioseminaari III:ssa 8.9.



Aivoriin II vaiheen toteutus ja tunnusluvut

Osallistuminen käytännössä



Kommentoi
visiolinjauksia:
Arvioi molempien
osavisioiden
tavoitetilaa;
haluatko lisätä,
poistaa tai
muokata jotain
osakokonai-
suuksissa?



Arvioi
toimenpide-
kokonaisuuksia:
Ovatko
suunnitellut
toimenpide-
kokonaisuudet
oikeita
tavoitteiden
suhteen?



Arvioi keinoja:
Mitkä ovat
tärkeimmät
keinot
tavoitteiden
saavuttamiseksi?



Vapaa sana: Onko
mielessäsi jotain
muuta
korkeakoulu-
vision tai sen
valmisteluun
liittyen?

730 osallistujaa 25.8. mennessä

Nykyinen organisaatio



Yliopisto	284
Ammattikorkeakoulu	224
Tutkimuslaitos	21
Muu julkinen sektori	57
Elinkeinoelämä	24
Työmarkkinajärjestö	41
Muu sidosryhmä	80

Asuinpaikka



Suurmetropolialue	342
Lounaisrannikko	71
Väli-Suomi	104
Pohjanmaa	31
Pohjois-Suomi	51
Itä-Suomi	124
Muu Euroopan maa kuin Suomi	6
Euroopan ulkopuolinen maa	1



Nykyinen rooli

Korkeakoulun johto (rehtoraatti, hallitus)	51
Korkeakouluyksikön johto (tdk- tai laitostaso, palveluyksikkö)	87
Professori	34
Yliopettaja	33
Muu opetus- ja tki-henkilöstö	138
Muu korkeakoulun henkilöstö	39
Opiskelija	78
Yrityksen/järjestön/tutkimuslaitoksen/ julkishallinnon organisaation johto	48
Asiantuntija	191
Joku muu	31

Sukupuoleni

Nainen	419
Mies	268
En halua ilmoittaa	43

Osavisio 1

*Enemmän osaajia ja
uudenlaista osaamista*

Visioelementtien kommentteja

- Korkeakoulutettujen määrän lisääminen pääsääntöisesti hyvä, monipuolisuus ja "uudenlaiset osaamiset" nähdään usein tärkeämmäksi kuin korkea-asteen koulutusmäärät itsessään. Korkean osaamisen ja sivistyksen tuottaminen ei ole lukumääräkysymys.
- Prosenttiluvut, ikäryhmät ja käytännön keinot herättävät tarkentavia kysymyksiä.
- Elinikäinen oppiminen käytännössä (vs formaali tutkintosidonnainen) koetaan hieman epäselväksi
- Oppijan näkökulma vahvemmaksi tarjontapuolen rinnalla
- Yhteistyön lisääminen konkretiassa täytyy sovittaa rahoitusmalliin saumattomasti. Kotimaista- ja kansainvälistä yhteistyötä ei haluta kategorisesti erotella.

Huomiot kappaleittain

Sivistykselle ja osaamiselle rakentuva hyvinvointi takaa hyvän elämän edellytykset suomalaisille. Korkean osaamistason tehtävien kasvu ja työelämän nopeat muutokset edellyttävät, että koko väestön osaamispääoma kasvaa. Korkeakoulututkinon suorittaa 50 % nuorista aikuisista (30-34 -vuotiaat). Nuorten luottamusta tulevaisuuteen vahvistetaan tarjoamalla jokaiselle mahdollisuus korkeakouluopintoihin.

- Luottamus ja koulutuksen merkityksen kokeminen keskeinen lähtökohta
- Korkean osaamistason tehtävien ja työelämän muutokset ovat seurausta laajemmasta koko elin- ja toimintaympäristön muutoksista
- Mahdollisuus korkeakouluopintoihin edellyttää sujuvia kaikkien asteiden välisiä siirtymiä sekä mahdollisuutta edetä opinnoissa - ei maksimoida koulutuksessa olevien määrää mikäli se ei johda tuloksiin. Osa pitää tutkinon suorittamista keskeisenä mittarina, osa alkaa argumentoida elinikäisen oppimisen suuntaan ja kyseenalaistaa muodollisiin tutkintoihin keskittymistä.
- Absoluuttisia osuuksia (ammattillinen / korkea...) ja ikäryhmiä luonnollisesti esitetään myös muutettaviksi tai poistettaviksi, suurin osa ei kommentoi

Huomiot kappaleittain

Kaikkien korkeakoulutettujen osaaminen rakentuu tietoperusteisuudelle ja tiedon käyttöä tukevalle laaja-alaiselle osaamiselle; luovuudelle ja innovatiivisuudelle, ongelmanratkaisu-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoille sekä modernin toimintaympäristön hallinnalle. Korkeakoulujen joustava ja modulaarinen koulutustarjonta tuottaa uudenlaista osaamista ja yksilöllisiä opintopolkuja sekä tukee elinikäistä oppimista. Opiskelussa, elinikäisessä oppimisessa ja uuden tiedon muodostamisessa hyödynnetään avoimia (kotimaisia ja kansainvälisiä) oppimisalustoja ja korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstön vahvaa pedagogista osaamista.

- Visiotasolla tavoitteet koetaan hyviksi, mutta ilman konkretiaa liian tyhjiksi
- Modulaarisen koulutustarjonnan sijaan selkeästi monitieteisyyden, eri alojen ja asteiden yhdistelmistä puhuminen ja oppijan näkökulma - täydellinen rajojen poistaminen kuitenkin voi johtaa liialliseen kaaokseen
- Pedagogisen osaamisen kehittäminen on erittäin tärkeää, se on myös kappaleen keskeinen haaste alustojen kehityksen ohella
- Tuoreimman tutkimustiedon lisääminen

Huomiot kappaleittain

Kotimainen ja kansainvälinen liikkuvuus on luonteva osa korkeakouluopiskelijoiden opiskelua ja tutkimus- ja opetushenkilöstön uraa. Korkeakoulujen ja työelämän yhteistyörakenteet mahdollistavat oppimisen ja osaamisen uusintamisen monipuolisesti työuran eri vaiheissa. Koulutuksen sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan avoimuus tuo korkeakoulujen osaamisen laajasti yhteiskunnan käyttöön.

- Yleisellä tasolla hyvänä pidetty tavoitetilä
- Kansainvälisen ulottuvuuden korostaminen ja sana liikkuvuus ymmärretään edelleen usein tarkoittavan fyysistä oleskelua muualla kuin kotimaassa – täytyy korostaa kotimaista ja kansainvälistä toimintaa kansainvälisissä yhteyksissä, jatkuvaa verkostomaista toimintaa. Yhteistyötä bilateraalisuutta laajemmin yritysten, muiden korkeakoulujen kanssa.
- Yhteydet rakentuvat kaikille korkeayhteisön toimijoille, opiskelun alusta lähtien ja osana työuraa
- Yliopistojen kv-ilmapiirin vuoksi kansainvälisen verkostoitumisen tulee koskea kaikkea henkilöstöä

Huomiot kappaleittain

Kansainvälisen kilpailukyvyn ylläpitäminen edellyttää vahvaa ja yhdessä toimivaa korkeakoulujärjestelmää. Korkeakoulut uudistavat ja kehittävät yhteiskuntaa ja luovat edellytyksiä sivistykselle. Korkeakoulut toimivat avoimesti ja yhdessä laadukkaan ja kansainvälisesti vetovoimaisen tutkimuksen ja koulutuksen kehittäjinä.

- Tätä kappaletta pidetään vaikeasti ymmärrettävänä - tavoitetta yleiskielisenä erittäin hyvänä, mutta osallistujat näkevät paljon sisäänkirjoitettuja piilomerkityksiä esimerkiksi yhdessä toimivalla korkeakoulujärjestelmällä
- Korkeakoulut luovat sivistystä, eivät vain edellytyksiä
- Profiilit ja roolit?
- Muotoilussa aistitaan myös "Suomi vs muu maailma"-yhteistyötä ja halutaan korostaa aktiivista roolia omissa kv-verkostoissa

Toimenpidekokonaisuudet ja keinot

Huomioita:

Avoimuus, henkilökohtaiset opintopolut ja tiivis työelämäyhteys opiskelijalle hyvä, mutta resursointiin erittäin suuri haaste. Työmäärä ja talous oltava tasapainossa jotta voidaan toteuttaa

Toisen ja korkea-asteen yhteensovittaminen ja roolit tärkeä konkretisoida ja varmistaa; myös toisen asteen tutkinto voi riittää mutta yhteistyötä syytä tehdä opinnoissa ja nivelvaiheissa

Opiskelijavalinnat ja opiskelijan valinnat vaativat vielä konkretiaa, nyt nähdään "vanhan" järjestelmän vastakkaisuuksia joustavuudelle

Kandiditutkintovaiheessa myönnettävä oikeus suoraan tohtorintutkintoon asti herättää kysymyksiä relevanssista ja ohjauksen oikeellisuudesta

Opintojen tuki (rahallinen ja esim. ohjaus) varmistettava jos opiskelu entisestään henkilökohtaistuu ja "elinikäistyy"

Tällä hetkellä keinovalikoimasta tärkeimmiksi priorisoitu *tutkintojen laadun kehittäminen, opetus- ja oppimismenetelmien monipuolistaminen, tutkinnon täydentämisen ja uuden osaamisen hankkimisen tukeminen sekä korkeakoulujen työelämäkumppanuuksien vahvistaminen*

Toimenpiteet korkeakoulutettujen määrän lisäämiseksi

- Toisen asteen oppilaanohjaukseen panostamisesta puhutaan paljon, myös peruskoulu huomioiden.
- Muina toimenpiteinä mainitaan enemmän mahdollisuuksia työn ohessa pätevoitymiseen, henkilökohtaisempia jatko-opintosuunnitelmia, taloudellisia kannustimia toisen asteen opiskelijoille hakeutua korkeakoulutukseen, mahdollisuus tehdä korkeakouluopintoja toisen asteen aikana sekä korkeakouluopiskelijoille mahdollisuus opiskella ammatillisia opintoja.
- Joustavat moduulit joilla pääsee korkeakoulupolullaan tavalla tai toisella eteenpäin, opintotukijärjestelmän kehittäminen/muuttaminen suoritusperusteiseksi sekä yritysten osallistuminen LUMA & teknologiakasvatukseen liittyvien ohjelmien rahoitukseen varhaiskasvatuksesta lähtien puhuttavat myös.

Toimenpiteet korkeakoulutuksen joustavoittamiseksi ja yksilöllisten opintopolkujen lisäämiseksi

- Mahdollisuus kandidaatin tutkintoon ilman hakuprosessia mainitaan useasti.
- Tämän lisäksi suuremmat valintakokonaisuudet ja yhteinen korkeakoulujen hakujärjestelmä sekä tutkintojen suorittaminen moduuleina joustavasti eri elämäntilanteissa toistuvat useammassa kommentissa.
- Opettajien jatkuva ammatillinen kehittäminen sekä yhteistyön kehittäminen tiedekuntien sekä yritysten välillä mainitaan myös keinoina joustavuuteen ja yksilöllisyyden lisäämiseen.
- Suomen avoimen korkeakoulun tarjonnan lisääminen etenkin Pohjois-Suomessa ja haja-alueilla asuville opiskelijoille mainitaan myös.

Toimenpiteet työelämäyhteistyön ja uudenlaisen osaamisen lisäämiseksi

- Useissa puheenvuoroissa korostetaan, että korkeakoulujen opetushenkilökunnalle tulisi tarjota enemmän modernia pedagogista koulutusta ja kannustaa kehittämään opetusta yhteistyössä yrityselämän kanssa. Nähdään, että yhteisöllinen oppiminen ja kehittäminen lisäävät uutta osaamista.
- Osallistujat kaipaavat konkretisointia siitä mitä "uudenlainen osaaminen" sisällöllisesti on. He kommentoivat visiotekstiä, että työelämälähtöinen osaaminen ja teoreettinen osaaminen eivät ole erillisiä asioita - työelämälähtöinen voi myös olla teoreettista.
- Muina toimenpiteinä mainitaan mahdollisuus opistotason tutkinnon suorittaneille siirtyä näyttöjen perusteella suoraan YAMK-tutkintoihin, mahdollisuus suorittaa kaikki maisteriohjelmat, myös osa-aikaisena opiskeluna, yritysten liittäminen osaksi korkeakouluja ei vain kumppaniksi, sekä erikoistumiskoulutusten - ja maksusääntelyn keventäminen, jotta korkeakoulut voivat kehittää tarjontaansa joustavammin.

Toimenpiteet korkeakoulujärjestelmän sisäisen liikkuvuuden ja työelämäyhteistyön lisäämiseksi?

- "Pakkokansainvälisyys" ja maininta "Sisällytämme kaikkiin korkeakoulututkintoihin kansainvälisyysjakson" saa laajasti kommentteja, osallistujia huolettaa miten tämä käytännössä toteutetaan ja miten esim. perheellisten tilanne huomioidaan.
- "Kansainvälisyys osaksi elinikäistä oppimista" kirvoittaa tarkennuksia: tarkoitetaanko sillä kansainvälistymistaitoja, monikulttuurisuusosaamista, vai kv-jaksoja oman osaamisen kehittämisessä tutkinnon eri vaiheissa jne.
- Muina toimenpiteinä mainitaan vaihto-opiskelijat samoille kursseille suomalaisten opiskelijoiden kanssa, ryhmiin sekä suomalaisia että vaihto-opiskelijoita, ja luentosarjaksi kansainvälisyysjakso jossa tuodaan erilaisia kulttuurisia tapoja ja kohtaamisten eroja jne.

Rahoitus

Mikäli tavoitteet ovat edellä olevissa neljässä osiossa kuvatut, millainen korkeakoulujen rahoituspohjan (esim. julkinen ja yksityinen rahoitus, valtionrahoitus ja kilpailtu rahoitus) ja rahoituskannusteiden tulisi olla?

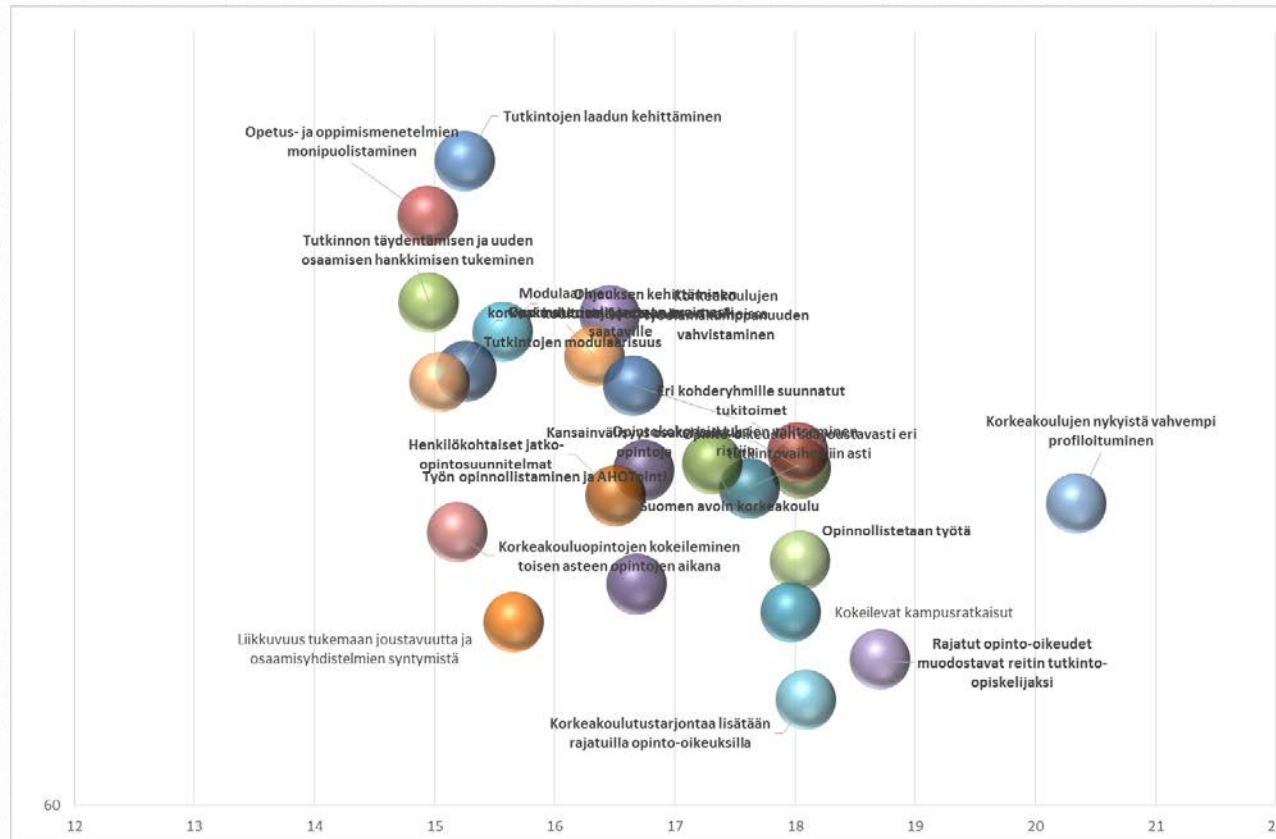
- Riittävä julkinen rahoitus, profiilin ja tavoitteiden mukainen, tuloksellisuus huomioidaan. Variaatioita rahoitusjärjestelmässä voi olla profiilin mukaan.
- Yksityinen rahoitus täydentää ja kasvaa, perustoiminnasta huolehtiminen julkisella rahoituksella
- Kestävyys ja vakaus, ei äkillistä heilahtelua vuosittaisten painopisteiden tai työmarkkinoiden muutosten mukaan
- Modulaarisuuden huomioiminen, suoritettavat opintopisteet tms mieluummin kuin opiskelijamäärän johdannaiset
- Tasa-arvoisuus ja opiskelun taloudelliset mahdollisuudet, maksuton opiskelu mainitaan usein, pienet lukukausimaksut harvemmin

Toiminnallinen muutos

Miten korkeakoulujen toimintatapojen tulisi uudistua, mikäli korkeakoulutustarjonnan laajentaminen joudutaan toteuttamaan nykyisellä julkisen rahoituksen tasolla?

- Keskinäisen koordinaation ja poikkitieteellisuuden vahvistaminen, yhteistyö yritysten ja julkisen sektorin kanssa
- Päällekkäisyyksien poistaminen ja digitaaliset menetelmät materiaalien ja opetuksen hyödyntämiseen nykyistä laajemmin, kaiken tarjonnan avaaminen
- Kesälukukaudet käyttöön, laaja opetustarjonta yhteistyönä
- Opiskelijavalintojen keventäminen, ahotointi, ohjauksen parantaminen
- Hallinnon keventäminen ja automatisointi

Keinojen arvioinnissa tutkintojen laadun ja menetelmien kehittäminen kärjessä



Mitkä keinoista ovat kaikkein tärkeimpiä?

Toimenpidekokonaisuuksien yksittäisten keinojen arviointi tärkeyden ja osallistujien yksimielisyyden (keskihajonta) mukaan

Osavisio 2

*Yhteistyön kulttuurilla
edelläkävijyyttä*

Visioelementtien kommentteja

- Osaaminen, laatu ja luotettavuus ovat tunnustettuja hyviä visioelementtejä. Suurelta osin niiden nähdään olevan jo nyt tavoitteita, ja halutaan vahvempaa painotusta sille, miten niiden saavuttaminen ja varmistaminen paranee nykyisestä.
- Selkeä painotusalueiden valinta on kipupiste. Suuressa osassa kommentteja halutaan selkeitä valintoja, vastapainona paljon "muutkin huomioitava"-tyyppistä keskustelua
- (Suomi innovaatio- ja kokeilu ympäristönä) "Osaavin" ja "kilpailukykyisin" koetaan useissa kommentteissa sangen epäselviksi määreiksi. Tavoitetta ja yhteiskehittämisen laajoja vahvistuvia verkostoja pidetään kuitenkin hyvin tärkeinä kansallisesti ja kansainvälisesti. Globaalien ongelmien ratkaisuja ei tuoteta yksin vaan aktiivisella roolilla verkostoissa. Näiden avoimuudelle perustuvien verkostojen rakentaminen yksi mahdollinen visiotasoinen erikoistumisalue.
- Liikkuvuus on tärkeää, myös muita tapoja kansainväliseen ja kansalliseen työskentelyyn tulee vahvistaa merkittävästi jottei "Suomesta pois lähteminen" näyttäytyä edellytyksenä kv-menestykselle. Kv-ulottuvuus itsestäänselvä osa verkostomaista toimintatapaa, ei vielä itsessään päämäärä.

Huomiot kappaleittain

Suomen hyvinvointi rakentuu tulevaisuudessakin korkealle osaamiselle, tutkimukselle ja innovaatioille. Suomea arvostetaan luotettavana ja ketteränä edelläkävijänä tutkimuksessa, korkeakoulutuksessa ja innovaatiotoiminnassa. Kansainvälisyys, korkea laatu ja avoimuus muodostavat perustan tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän edelläkävijyydelle.

- "Yleisesti ok, mitä tarkoittaa käytännössä?" - mikä erottaa Suomen muista maista? Avoimuus saa ehdotuksia.
- Edelläkävijyydessä nähdään verkostomainen toimintatapa ja erityisesti korostetaan yhteistyötä ja opetusta
- Ketteryyttä käytännössä kyseenalaistetaan hieman, ennen muuta luotettavuuden sanaparina, esimerkiksi joustavuutta ja uusiutumiskykyä ehdotetaan

Huomiot kappaleittain

Suomi kasvattaa, houkuttelee ja verkottaa (huippu)kyvykkyyksiä. Suomalaisten korkeakoulujen opiskelijat ja tutkimus- ja opetushenkilöstö liikkuu kansallisesti ja kansainvälisesti rakentaen verkostoja ja vahvistaen osaamista.

- Sanaa huippu sekä ehdotetaan poistettavaksi että myös, harvemmin, alleviivattavaksi
- Jatkuva kansainvälinen kaikkien tasojen verkottuminen ja verkostoituminen avainasemassa, moni korostaa tärkeimpänä elementtinä
- Jo tässä kohtaa joitakin konkreettisia ideoita kansainvälisen yhteistyön tukemisen käytännöistä yksilötasolla

Huomiot kappaleittain

Vuonna 2030 Suomi on osaavin ja kilpailukykyisin innovaatio- ja kokeilu ympäristö. Laadukkaat tutkimus- ja kehitysympäristöt ja osaamiskosysteemit tukevat tutkimusta ja oppimista sekä houkuttelevat osaajia Suomeen. Onnistumme yhteistyöllä. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden yhteiskehittäminen ja tiedon yhteistuottaminen vahvistavat osaamista ja uudistavat työelämää.

- Visiotavoitteen pitää olla haastava, maailman johtavaa asemaa innovaatio- ja kokeilu ympäristönä osa kommentoi epäuskottavana kymmenessä vuodessa "yleisellä tasolla". Yhteistyö edellyttää avoimuutta ja luopumista suojatusta asemasta - voiko tämä kattaa koko järjestelmän, vai valitaanko suppeammat nichet?
- Yhteiskehittäminen ja yhteistuottaminen termeinä osalle vieraita, vuorovaikutusta ja yhteistyötä esitetään yleisnimityksiksi

Huomiot kappaleittain

Suomi tuottaa ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Luomme uutta liiketoimintaa ja rakennamme pohjaa tulevaisuuden kasvualoille. Vahvimmillä osaamis- ja tutkimuskärjillämme olemme mukana maailman parhaissa verkostoissa.

- Yhteistyö tuottaa ratkaisuja, yhteistyötä korostetaan
- Vahvimmat kärjet herättää halun poimia mainittavaksi asti kärkiä, jolloin tehdään selkeä konkreettinen valinta. Ilman kärkien valintoja pelkkä "haasteiden ratkaisu" koetaan usein liian abstraktiksi.
- Luomme / tuemme ja mahdollistamme uutta näissä yhteistyöverkostoissa
- Verkostojen ja järjestelmän rakentaminen myös itsessään vientituote

Toimenpidekokonaisuudet ja keinot

Huomioita:

Liikkuvuus hyvä konkretisoida monimuotoisemmin kuin "pakollisena"

kansainvälisyysjaksona, ainakaan konkreettisesti ulkomailla opiskelua sisältävänä Kotoutumisen ja Suomeen juurtumisen laaja-alainen tukeminen Suomeen tuleville

Osaamiskosysteemien syntyminen on suuri haaste, joka ei voi tapahtua "passiivissa".

Selkeä integroituminen toimijoiden muuhun työhön, riippumattomuus ulkopuolisista kannustimista tärkeää. Synnyttämisen tukemiseen vaaditaan konkretiaa.

Käynnistämiseen liittyvässä valintakysymyksessä mielipiteet hajautuvat, ekosysteemin luominen toimijalähtöisesti ilman alue-/ala-/ilmiölähtöisiä valintakriteerejä nyt kärjessä.

Avoin aineistojen (ja julkaisujen) hyödyntäminen on tärkeä tavoite, vaatii sekä korkeakoulusektorille että mm. yrityksille uudenlaisia mekanismeja (sopiva suojaus vs. avoin hyödyntäminen)

Tällä hetkellä keinovalikoimasta tärkeimmiksi on priorisoitu *tutkimusrahoituksen hakemisen yksinkertaistaminen, yhteistyön kannustimien vahvistaminen sekä kansainvälisten rahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen*

Toimenpiteet korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadun, vaikuttavuuden ja kansainvälistymisen vahvistamiseksi

- Vaikka liikkuvuuden lisäämistä ajatuksena kannatetaan, sen tuominen itseisarvoksi ja pakolliseksi nähdään ongelmallisena. Liikkuvuus on ymmärrettävä monimuotoisena, myös Suomen sisällä ja työelämän eri sektoreiden välisenä toimintana. Erityisesti kohta " Korkeakoulut sisällyttävät kaikkiin korkeakoulututkintoihin kansainvälisyysjakson" kohdalla käytettiin mm. termejä epärealistinen ja epätasa-arvoistava.
- Hyvä että toimenpiteissä huomioidaan sekä kansainvälisten rahoitusmallien että kansallisten mahdollisuuksien hyödyntäminen, molempia tarvitaan. Näitä aiheita myös kommentoidaan enemmän kuin korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä.
- Myös profilointi herättää ajatuksia, mm. pitäisikö profiloinnin lisäksi kannustaa osaamiskeskittymien luomiseen, pitäisikö " pakkoprofiloinnista" luopua, onko edes järkevää profiloida kaikkea tiukasti
- Vähemmän kommentoidaan maahanmuuttajien opiskelun tukemista, kansainvälisten osaajien sitouttamista sekä Suomen vetovoimatekijöiden vahvistamista

Toimenpiteet tiedontuottaja- ja hyödyntäjätahoja kokoavien, edelläkävijäosaamiseen tähtävien osaamiskosysteemien perustamiseksi

- Esitettyjä toimenpiteitä pidetään oikeansuuntaisina silloin kun ne ymmärretään. Toimenpiteiden muotoiluun toivotaan enemmän selkokieliä ja konkretiaa; pois "osaamiskosysteemijargonista" ja passiivimuodoista
- Toteutuksessa mallin ottamista jo olemassa olevista, toimivista ekosysteemeistä
- Ekosysteemien käynnistäminen vs. ekosysteemien käynnistymistä tukevien rakenteiden luominen ja ekosysteemien käynnistymisen tukeminen. Kritiikkinä, että ekosysteemiä ei voi ulkoapäin käynnistää eikä yhteistyötä pakottaa.

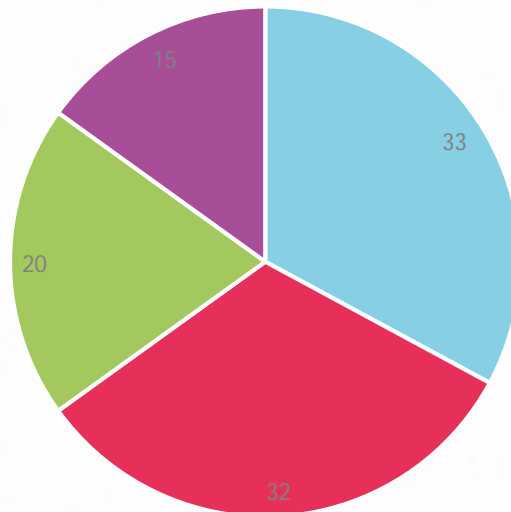
Toimenpiteet tieteen ja tutkimuksen avoimuudelle ja datanhallinnan hyödyntämiselle perustuvan vaikuttavuuden ja kilpailuedun vahvistamiseksi

- Yleinen näkemys: ehdotetut toimenpiteet hyviä
- Kansalaistiede aiheuttaa sanana ja ajatuksena epäselvyyttä ja epävarmuutta; toivotaan termin ja toimenpiteen tarkempaa määrittelyä. Mitä on kansalaistiede? Mitä tarkoittaa *"tiede vaikuttaa paikallisesti ja kansalaisten arjessa"*. Tähän kokonaisuuteen kaivataan lisäksi ajatusta tiedemyönteisen suhtautumisen lisäämistä niin ihmisten maailmankuvassa kuin julkisessa keskustelussa.
- Kommenteissa toivotaan tutkimuksen rinnalle/lisäksi mainintaa kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta, joka koetaan yhtä lailla tärkeäksi
- Useissa kommenteissa mainitaan avoimuuden kehittämisen rinnalle nostettavaksi avoimen datan hyödyntämisen edistäminen
- Huomiota avoimen datan vaatimuksen rinnalla kulkeviin asioihin kuten tietoturva, immateriaalioikeudet, datan kerääminen ja ylläpito sekä näiden kustannukset, digitointi

ARVIOINTI: Millaisella prosessilla osaamiskosysteemien käynnistäminen tulisi toteuttaa?

Millaisella prosessilla osaamiskosysteemien käynnistäminen tulisi toteuttaa? Esimerkiksi:

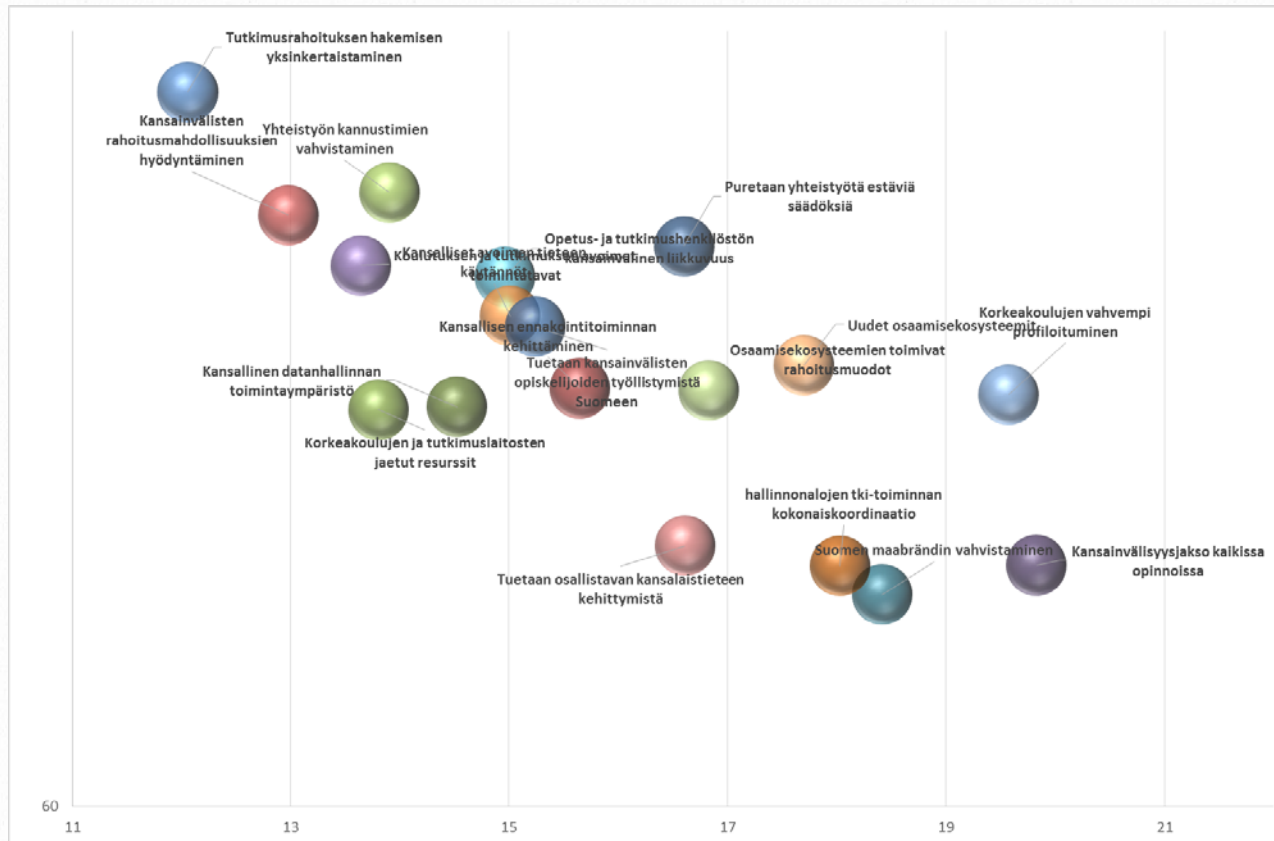
- Ekosysteemien luominen toimijalähtöisesti ilman alue-/ala-/ilmiölähtöisiä valintakriteerejä
- Ennakoinnin perusteella tunnistettujen globaalien ilmiöiden ja yhteiskunnallisten tarpeiden ympärille koottavien osaamiskosysteemi-teemojen haettavaksi julistamisella?
- Muodostamalla osaamiskosysteemien valintakriteerit rahoittajien ja tiedontuottaja ja -hyödyntäjätahojen yhteistyönä?
- Muuten, miten?



Esimerkkejä Muuten, miten? -vaihtoehdon valinneilta

- **Monialainen** kaikkien sidosryhmien edustajista koostuva ketterä Design Lab -tyyppinen ryhmä
- Ekosysteemin luominen **alueellisesti** lähtien yhteisistä kiinnostuksen kohteista
- **Kokeilujen kautta**, esim. kaksivaiheisesti ja karsimalla ne ekosysteemiehdokkaat, jotka eivät kykene suoriutumaan
- Japanissa on luotu mallia, joissa julkinen rahoittaja ei rajaa rahoitettavan ekosysteemin aihetta ala- tai ilmiölähtöisesti, vaan edellyttää ainoastaan **kansainvälistä merkittävyyttä, johtajuutta ja korkeimman tason verkostoituneisuutta.**
- **Alakohtaisesti** ja liittyen EU:n hubeihin.
- Määrittelemällä esimerkiksi kolmeksi viiva viideksi vuodeksi tietty kriteeristö ilmiöistä, joiden teeman ympärillä ekosysteemien toivotaan toimivan.

Keinojen arvioinnissa rahoituksen ja kannustimien varmistaminen keskiössä



Mitkä keinoista ovat kaikkein tärkeimpiä?

Toimenpidekokonaisuuksien yksittäisten keinojen arviointi tärkeyden ja osallistujien yksimielisyyden (keskihajonta) mukaan

Vapaa sana

Tasapainoinen kokonaisuus ja toteuttamisen varmistaminen

- Useimpiin tavoitekokonaisuuksiin sinänsä positiivinen suhtautuminen
- Vision yhteys toimeenpanoon on vielä epäselvä
- Korkeakouluverkostoa ja rakenteellisia valintoja koskevan linjauksen puutetta arvostellaan
- Yhteistyön vahvistaminen ja negatiivisen kilpailun välttäminen saa mainintoja myös vapaa sana -osiossa, samoin konkreettisten (myös ei-) valintojen tekeminen
- Selkeä ja ymmärrettävä viestintä "kapulakielen" sijaan
- Resurssien ja jatkuvan kehittymisen varmistaminen toimeenpanossa



Visio 2030 on jokseenkin haastava, koska maailma muuttuu ripeää tahtia. Itse perusvisio voisi olla mahdollisimman yksinkertainen ja toisaalta joustava vähintäänkin toimintatapojen osalta, jotka voisivat tarkentua muutaman vuoden välein.

